KÜNSTLERHEIM LUISE

ZIMMERSTRASSE

BODE MUSEUM

Kulturtid i Berlin

I Berlin är det inte bara på museer och gallerier man möter kulturen. Hotell, barer och restauranger är lika bra källor till själslig stimulans. AV BOBO KARLSSON

VISST KAN MAN FORTFARANDE FÅ SINA SNABBA KITTLINGAR FRÅN DEN GAMLA ONDA TIDEN. Men vid bunkern där Hitler begick självmord den 30 april 1945 är det nu en lekplats. Tydligare är Stalins Berlin, få saker är så ödesmättade som en promenad längs *Karl-Marx-Allee*. Denna skrämmande arkitektur lockar nu många, ungefär som art déco i Miami. Vill man både känna de historiska vingslagen och fascineras av det nya Berlin så är spiralvandringen upp i Norman Fosters moderna glaskupol på gamla återinvigda *Reichstag* ett måste.

Det är förstås främst Berlins nästan overkliga kulturutbud som lockar de stora skarorna över en weekend. De flesta institutioner är i högsta världsklass. För den som samlar på oförglömliga konserter eller teaterföreställningar är *Philharmonie* på Herbert-von-Karajan-Strasse i Tiergarten ett måste, liksom de två mest kända teaterscenerna i gamla Östberlin: *Berliner Ensemble* på Bertolt-Brecht-Platz och *Volksbühne* vid Rosa-Luxemburg-Platz.

Den som vill få de starkaste konstupplevelserna, som ofta finns på världens så kallade "moderna museer", beger sig i Berlin direkt till *Hamburger Bahnhof*, det mest innovativa konstmuseet. Den stressade tar stegen direkt till västra flygeln med galningen Joseph Beuys, som drygt tjugo år efter sin död fortfarande attraherar och provocerar kultureliten. Men den coolt omgjorda gamla järnvägsstationen är fylld med allt från Anselm Kiefer och Andy Warhol till Marcel Duchamp. Först totalrenoverat och återinvigt på förfallna Museuminsel är *Bodemuseum* vid vackra Monbijoubrücke. Vass minimalistisk konsthall är *Deutsche Guggenheim*.

Tre gator dominerar Berlins pulserande galleriscen. Först klassiska *Auguststrasse* i Scheunenviertel med kända Eigen + Art och Kunst-Werke Berlin. Initiativet har dragit vidare mot nya, råare och sexigare *Brunnenstrasse* nära Prenzlauer Berg, där gallerister från hela världen stormat in de senaste åren – som till exempel Goff + Rosenthal. Men det nya heta, mest etablerade galleridistriktet är runt *Zimmerstrasse*, nära Checkpoint Charlie. Tillsammans bildar här Barbara Weiss, Thomas Schulte, Volker Diehl och Claes Nordenhake med flera nu Europas kraftfullaste galleridluster.

BERLINS BÄSTA

Krogar och barer

Paris Bar
Vilda aftnar, stora gester, högt i tak – ett klassiskt kosmopolitiskt storhetsvansinne inom livet och konsten. Hit dras inte bara skådespelare, konstnärer och författare utan även deras överordnade: stora teaterchefer, gallerister, förläggare, regissörer.
Kantstrasse 152/Savignyplatz, Charlottenburg, tel +49 30 313 80 52
www.parisbar.de

Lutter & Wegner
En varmt tysk och österrikisk miljö, där kändistrycket osar mer kultur och historien sitter i väggarna. Pampiga rätter som ungersk gulasch, bästa och största wienerschnitzeln i Berlin.
Charlottenstrasse 56, Mitte, tel +49 30 202 95 40
www.lutter-wegner-gendarmenmarkt.de

Grill Royal
Nykomling som försöker återskapa livets glada dagar från Västberlin-epoken i nya öst. Fåfängans marknad med vernissager och teater- och filmpremiärer. Champagnekorkarna smäller konstant.
Friedrichstrasse 105 B/Spree, Mitte, tel +49 30 288 792 88
www.grillroyal.com

PARIS BAR

AUGUSTSTRASSE

LUTTER & WEGNER

Defne
Sympatiskt stökiga Kreuzberg är kanske den stadsdel som gör tvärast kast mellan olika världar. Från det anarkistiska, homosexuella och rockiga längs Oranienstrasse till det mer burget bohemiska vid Bergmanstrasse. Det fräscht innovativa turkiska hittar man främst på *Defne* med vacker trädgård mot kanalen.
Planufer 92/Kottbusser Damm, Kreuzberg, tel +49 30 817 971 11
www.defne-restaurant.de

Sarah Wiener in Hamburger Bahnhof
Mest smart och sympatiskt av alla museikaféer. Berömt för allt från sina kalvschnitzlar till sachertårtor.
Invalidenstrasse 50/51, tel +49 30 707 136 50
www.sarahwieners.de

Hotell

Adlon Kempinski
Berlins sönderbombade "grande dame" bland hotell öppnade åter portarna 1997, helt återskapat. Vackraste läget vid Brandenburger Tor.
Unter den Linden 77, Mitte, tel +49 30 226 10
www.hotel-adlon.de

Lux 11
Den gamla avlyssningscentralen är nu designhotell, eller snarare ett coolt lägenhetshotell. Mitt i den nya smeten i Mitte, gångavstånd till gallerikvarter.
Rosa-Luxemburg-Strasse 9–13. Mitte, tel +49 30 936 28 00
www.lux-eleven.de

Künstlerheim Luise
Berlins mest omsusade "art hotel", som ett galleri att sova på. Samtliga 50 rum är inredda av främst tyska konstnärer. Säkrast är att kolla rummen på nätet, inredningen är från provocerande till asketisk, priserna varierar, främst beroende på badrum eller ej.
Luisenstrasse 19, Mitte, tel +49 30 28 44 80
www.kuenstlerheim-luise.de

Westin Grand
Färdigställt precis före murens fall för att visa att öst kunde slå väst på fingrarna – nu rustat med all östpompa bevarad, men med två hundra anställda i stället för tusen. Nära till Museuminsel.
Friedrichstrasse 158-64, Mitte, tel +49 30 202 70
www.westin.com

Savoy
Ett av de charmigaste och bästa hotellen runt Savignyplatz. Hela Weimarkänslan. Historien sitter i väggarna. Hotellet var också Thomas Manns favoritadress under Berlinbesöken. Inte minst älskar många Weinrot Restaurant och Times Bar med sitt bibliotek.
Fasanenstrasse 9–10, Charlottenburg, tel +49 30 31 10 30
www.hotel-savoy.com

Askanischer Hof
Pärlan bland dem alla, mångas hemlis och Berlinfavorit. Här bodde alltid Helmut Newton. David Bowie hade det som sitt näste under sina gyllene Berlinår. Och med sina endast 15 rum och en orörd originalatmosfär får det den där rätta känslan à la Christopher Isherwood.
Kurfürstendamm 53, Charlottenburg, tel +49 30 881 80 33
www.askanischer-hof.de

Bogota
Ett av de enklare hotellen på tvärgatorna till Kurfürstendamm, nära Savignyplatz. Och med den där stämningen som blev "Berlin" för så många under Västberlins glansdagar. Hotellet har bevarat den berömda modefotografen Yvas studio. Det var hos henne som Helmut Newton började som fotoassistent.
Schlüterstrasse 45, Charlottenburg, tel +49 30 881 50 01
www.bogota.de

Propeller Island City Lodge
Ett av de mest annorlunda och extrema hotellen, inrett av konstnären och ägaren Lars Stroschen. Favoriter är det uppochnedvända rummet och fängelsecellen. Långt bort vid Kudamm vid Adenauerplatz.
Albrecht-Achilles-Strasse 58, Wilmersdorf, tel. +49 30 891 90 16.
www.propeller-island.com

BERLINEXPERTEN

HENRIK TIDEFJÄRD, 33-årig svensk bosatt i Berlin sedan 2001, grundare av företaget Berlinagenten – ett nytt, personligt sätt att upptäcka en destination bortom de mest självklara turiststråken.

Vad gjorde dig mest glad när du kom till Berlin?
"Berlin är varken snobbigt, utslätat eller konservativt – utan nyfiket, kreativt, socialt. På ytan är berlinare lite bittra och hårda, men tjusningen är att bryta fasaden. I början var jag inte van vid den brutala direktheten som berlinare tenderar att utöva, men nu känns det mer som social kompetens, en öppen nyfikenhet för det främmande..."
Om man väljer att äta lunch vid en av gallerigatorna, vilket är ditt bästa tips?
"I närheten av Museuminsel och mitt i konstkvarteret Mitte finns ett flertal pärlor: *Salumeria Culinario*, Tucholskystrasse 34 – en italiensk bistro med delikatessdisk och generösa portioner. *Cafe Bravo (KW-bakgården)*, Auguststrasse 69 – designkafé med lättare meny. *Gambrinus*, Linienstrasse 133 – tungt tyskt kök som smakar som hemma."
Bortsett från kända gallerier och stora museer, har du något mer personligt okänt att avslöja?
"Galleri Zagreus – 'Koch und Kunst' – är en annorlunda upplevelse. Här samsas konst med mat genom konceptet 'rent a chair'. Ett nytt hemlighetsmakeri i Berlin för berlinare som försöker undvika turisterna. Man reserverar en stol, beroende på utställning och dag, Ulrich Krauss tar emot din bokning. Inne på en bakgård serveras sedan en trerättersmeny i privat atmosfär. Med lite tur träffar man konstnären bakom installationen."
På vilket hotell tycker du livet och konsten så att säga sitter i väggarna?
"Hotel de Rome är fyllt med mystik, exklusivitet, kulturhistoria. Före detta Dresdner Bank har den perfekta mixen av modernt slott och historiskt minnesmärke. Dagens lyxsviter var bankdirektörernas kontor fram till 1945, den mörkklädda träpanelen i rummen är original. De bevarade bombskadorna i vägg- och sänginteriören är sann kulturhistoria och påminner om det förflutna i Berlin."

Så mycket kostar resan:
Flygresa från Stockholm till Berlin kostar 30 000 poäng, barn betalar hälften.